

๒

น้ำตาพ่อแม่พลิกสายทางชีวิต

องค์หลวงตาสมัยเป็นพระวาสนในวัยหนุ่มตั้งใจจะดำเนินชีวิตทางโลกเช่นคนทั่วไป มิได้คาดฝันเลยว่าจะได้มาใช้ชีวิตแบบบรรพชิต แต่ก็มีสิ่งที่ทำให้ชีวิตเกิดพลิกผันขึ้น

แป้วใจเมื่อยิงหมี

โดยปกติแล้วการตีผึ้งจะทำกันในตอนกลางคืนเดือนมืด แต่ตอนท่านเป็นหนุ่มเป็นคนไม่กลัวอะไรง่าย ๆ จึงอยากจะทดลองตีผึ้งในตอนกลางวันดูบ้าง

ครั้งนั้นผลปรากฏว่า ผึ้งจำนวนมากต่างก็บินตามไล่ต้อยตลอดทาง ถึงขนาดที่ว่าต้องได้ถอดเสื้อถอดผ้าออกหมด และรีบกระโจนลงไปอยู่ในน้ำ แม้ขนาดนั้นฝูงผึ้งก็ยังวนเวียนอยู่เหนือน้ำ แต่ที่สุดก็รอดพ้นไปได้ ครั้นเมื่อกลับมาถึงบ้านแล้ว มาดูตามเนื้อตัวปรากฏว่า มีแต่เหล็กในผึ้งฝังอยู่เต็มไปหมด

มีอยู่คราวหนึ่ง ท่านตามผู้ใหญ่ไปในป่า บังเอิญเหลือบไปพบหมีดัวหนึ่งเข้า ก็เป็นระยะที่ประชิดตัวมากแล้วเพราะอยู่ใกล้มาก ครั้งนั้นท่านช่วยพ่อแบกปืนอยู่จึงจำเป็นต้องยิงทันที ทราบว่าหมีดัวนั้นได้รับบาดเจ็บไม่น้อย ท่านบอกว่าวันนั้นทั้งวันรู้สึกไม่สบายใจเลย

เมื่อกลับถึงบ้าน จึงถามพ่อว่า
“ยิงหมินีบาปไหม?”

คงเป็นเพราะท่านได้รับการปลุกฝังมาแต่เด็กว่าการฆ่าและการเบียดเบียนสัตว์เป็นบาป หากเป็นวันพระด้วยแล้วยิ่งบาปมาก ทำให้ท่านแสดงความเสียใจปรากฏออกมาจนพ่อสังเกตเห็นได้อย่างชัดเจน ยิ่งลูกตั้งคำถามกับพ่อดังกล่าวด้วยแล้ว ความที่พ่อเกรงว่าลูกจะสลัดหลุดเหวี่ยงเสียสร้อยเกินไป จึงได้กล่าวปลอบขวัญพ่อเป็นกำลังใจแก่ลูกแทนการให้คำตอบที่แท้จริง

ภายหลังเมื่อบวชแล้ว ท่านยังรู้สึกแป้วๆ ในใจอยู่ตลอดมา ดังนั้นเวลาภาวนาไหว้พระสวดมนต์คราวใดท่านจะต้องแผ่เมตตาอุทิศส่วนกุศลให้หมีดัวนั้นทุกครั้งทุกครั้งไป ท่านเคยกล่าวกับพระด้วยว่า แม้จนทุกวันนี้ท่านก็ยังแผ่เมตตาให้มันอยู่ตลอดมิเคยขาดเลย

คำกล่าวของท่านตอนหนึ่งเล่าถึงความคิดในสมัยเด็กๆ เกี่ยวกับเรื่องความตาย จากนั้นก็กล่าวมาถึงเรื่องการฆ่าสัตว์ตัดชีวิต ดังนี้

“...พูดถึงเรื่องเป็นเรื่องตายนี่กลัวมาก ตอนเป็นเด็กเรากลัวมากพอพูดถึงเรื่องตายนี้ไม่อยากให้ระลึกขึ้นเลย มันเหนียวมันท้อใจให้ระลึกเรื่องอื่นมากลบมันเอาไว้ เราไม่ลืมนะ นี่ข้อหนึ่ง

ข้อที่สอง มีเพื่อนฝูงเขาพูด เราก็พากันไปหากินตามเรื่องตามราวนั่นละ เขามาพูดว่า

‘วันพระนี้ทำบาปเป็นบาปมากนะ วันพระนี้ไปทำอะไรทำบาปอะไรเป็นบาปมากนะ’

มันก็ฟังใจ เลยฟังมาตลอด วันพระนี้ไม่กล้าฆ่าสัตว์...”

คำกล่าวข้างต้นทำให้ทราบได้ว่า คนในสมัยนั้นท่านเน้นเตือนกันเสมอในเรื่องบุญเรื่องบาป ไม่มองข้ามหรือเพิกเฉยไป จะเห็นได้ชัดเจนอีกตัวอย่างหนึ่งเกี่ยวกับพ่อและแม่ของท่านเอง คือ ทุกครั้งที่พ่อเข้าป่าเข้าดงได้เนื้อมา แม่จะต้องเอาเนื้อนั้นมาทำแห้งบ้าง ทำแหนมหรือทำส้มบ้างเพื่อไม่ให้บูดให้เสียทิ้ง จะได้เอาไปทำบุญกับพระที่วัด แม่ทำเช่นนั้นเสมอมา ทุกครั้งจะต้องอุทิศส่วนบุญส่วนกุศลให้กับสัตว์ที่เอาเนื้อมาทำอาหารด้วยทุกๆ ตัวไปไม่ให้ขาดความใกล้ชิดติดพันของพ่อและแม่ต่อพระศาสนาเช่นนี้เอง มีส่วนปลูกฝังความคิดที่ถูกต้องก่อปรด้วยเมตตาธรรมแก่ท่านอยู่ไม่น้อย ให้มีความละเอียดและเกรงกลัวต่อบาปเป็นพื้นฐานประทับไว้ในจิตใจตลอดมากระทั่งก้าวสู่เพศบรรพชิต

นิสัยสัตย์จริง เลือคบเพื่อน

นิสัยที่จริงจังของท่านเป็นข้อเด่นอีกข้อหนึ่ง ใช่แต่เพียงเรื่องการงานเท่านั้น แม้แต่การคบเพื่อน ท่านก็ยังชอบคนที่รักความสัตย์ ความจริงไม่หละหละ ท่านกล่าวถึงเพื่อนสนิทคนหนึ่งในสมัยหนุ่มว่า

“...ผู้ใหญ่เถิง เป็นเพื่อนกัน แกขยันมากนะ เขาเรียกว่า หลานหลวงคำแหง เขาก็เรียกเราว่า หลานพ่อเฒ่าแพง แพง นี่นะชื่อแม่เรา พ่อของแม่ขยันไม่มีใครสู้ ในบ้าน ถ้าหลานหลวงกำแหง กับหลานพ่อเฒ่าแพงได้ทำงานแล้ว ไม่มีใครสู้แหละ เราก็สนิทกัน ไปเที่ยวบ้านคุยกัน บางทีมันก็ไปบ้านเรา เราก็มาบ้านมัน...ผู้ใหญ่เถิงนี่

เวลาไป มีอะไรก็กินโน้นเลย เราก็เหมือนกัน มาบ้านเขาก็กินเลย ถือเป็นอันเดียวกันสนิทกันขนาดนั้นละ พ่อแม่ไม่เคยสนใจ ไม่เคยจะเล่าให้ฟัง ใอันนั้นไปกินข้าวบ้านญาติๆ เฉยเหมือนไม่ได้กิน เขามากินข้าวบ้านเราก็เหมือนกัน เราไปกินข้าวบ้านเขาก็เหมือนกัน...

...เรานี่จะว่าความฉลาด แต่ก่อนก็ไม่ปรากฏนะ แต่เรื่องความสัตย์ความจริงนี่เด่นเป็นมาแต่ครั้งเป็นฆราวาสคือเจ้าของรู้ตัวเองว่ามีความสัตย์ความจริง แต่ไม่ได้สนใจด้วย มันหากเป็นอยู่ในจิต ถ้าใครหละหละไม่อยากคบ ถ้าพูดเชื่อถือไม่ได้ก็ไม่คบ เวลาว่าอยู่ อยู่เวลาว່ไป ไป นิสัยเรา ว่าทำ ทำ ใ้อี้ที่ว่าอย่างนี้แล้วไปเป็นอย่างนั้น เราไม่คบ

อันที่สองพวกฉกพวกลักขโมยนี้ไม่คบ พวกหนุ่มด้วยกันที่ชอบฉกลักขโมยนี้ก็หลีกเลี่ยง ไม่คบ อันนี้เป็นนิสัยอันหนึ่งไม่ชอบคบคนหละหละ เรายังไม่ลืมนะ

พ่อของผู้ใหญ่เถิงเขาก็ขยันเก่ง... เขามาชวนเราไปล่าสัตว์ในป่าหาคะทวด ห่าอะไร เพราะหมาเราเป็นพรานดี เข้าล่าสัตว์ในป่าแก่งมาชวนเราไปวันพรุ่งนี้

‘ไอ้! ยังไปไม่ได้หรอกเพราะได้รับคำแล้วว่าจะทำสวนตรงนั้นๆ ให้พ่อ วันพรุ่งนี้จะทำทั้งวันเลยจนเสร็จ ถ้าอันนี้ยังไม่เสร็จ ไปไม่ได้หรอก’

ก็เลยขอผ่าน เขาก็เลยเป็นอันว่าไม่ได้

ผู้ใหญ่เถิง วังคำแหง

ไป แล้ววันหลังเขาก็ไปถามพ่อ ถามลึบๆ เรามารู้ทีหลังนะว่า ‘โหน บัว ชวนมันไปล่าล่าตะกวด มันบอกว่า มันได้ลั่นคำแล้วว่าจะทำอันนั้นๆ ให้พ่อ มันยังไปไม่ได้ แล้วเป็นยังไง มันทำงานอะไร ทำจริงไหม?’

‘มันทำแล้ว ทำเสร็จเรียบร้อยแล้ว ไอ้ไอ้ถ้ามันได้ลั่นคำแล้ว เป็นแน่ทีเดียว ไม่สงสัยละ นอกจากมันเฉยละ อย่าไปใช้มันเลย ไม่เป็นท่า เฉย เหมือนทูทวนกตาบอด ถ้ามันลั่นคำแล้ว ตายใจเลย ไอ้พี่’

นี่คือคำสัตย์คำจริง ถ้าลงได้ลั่นคำแล้วเหมือนว่ามันเป็นไฟอยู่ในนี้ ไม่ได้ทำอยู่ไม่ได้ ต้องทำเสียก่อน ถ้าลงได้ลั่นคำแล้วขาดอยู่ในนี้เลย เป็นนิสัยแต่ฆราวาสมาก็เป็นอย่างนั้น ถ้าไม่ได้ลั่นคำแล้วก็เตร็ดเตร่เร่รอนอะไรไปได้อันนั้นแหละ ถ้าลงลั่นคำแล้วลงช่องเดียวเลยต้องไป ต้องทำ เป็นอย่างนั้น ..

นี่ผู้ใหญ่เถิงคนนี้แหละ เป็นเพื่อนของเรา เพื่อนการเพื่อนงานเพื่อนคบ เพราะไอ้พี่มันขยันมากนะ ทำถึงใจๆ ทุกอย่าง ไม่หละหละ หละ หละ เอาจริงเอาจัง ขยัน

คนหละหละนี่เราไม่เล่นนะ มันเป็นคนนิสัยเอง มันเป็นอยู่ในจิตนะ เราก็ไม่รู้ว่ามันมีธรรมนะ จนไปเรียนหนังสือถึงรู้ คำสัตย์นี้เรามีมาแต่ดั้งเดิม มันหากเป็นอยู่ในหัวใจเราเอง...”

ผู้ใหญ่ให้การยอมรับ

อีกเรื่องหนึ่งเป็นที่ประหลาดใจอยู่ไม่น้อย แม้กระทั่งแม่ของท่านเองก็ยิ่งรู้สึกแปลกใจว่าทำไมผู้หลักผู้ใหญ่ในหมู่บ้านมักชอบมาหาและมาปรึกษาหารือกับท่าน จนครั้งหนึ่งแม่ถึงกับได้ออกปากว่า

“พ่ออ่าวพ่อลุง (คุณอาคุณลุง) มาหาบัวทำไม? ปะสาเด็กน้อย”

บรรดาผู้ใหญ่จึงตอบว่า

“โอ้ แม่อาแม่ป้า มันไม่ใช่เด็กน้อยนะ ถ้าทำอะไรไม่เอาตามคำมัน จะพลาดหมดเลย ต้องได้ทั้ง

มันทำอะไรไม่พลาดสักอย่างเลย มันไม่ใช่เด็กน้อยนะนั่นนะ”

ในเรื่องนี้ น้องๆ ของท่านอธิบายเพิ่มเติมว่า “...เพราะท่านเป็นคนความรู้อันหนึ่ง.. เช่นอย่างทำแบบแปลนแผนผังนี้ ไม่มีทางผิดพลาดไม่มีทางตกทางเสียใดๆ

ชาวบ้านกะว่าจะเสียไม้... คิดกันว่าจะทำยั้งงั้นๆ แต่พอทำจริงๆ แล้ว มันกะคำนวณผิดพลาดหมด คนอื่นๆ คำนวณ ผิดหมด แต่ท่านไม่เคยกะผิด จึงไม่เสียไม้ไปโดยเปล่าประโยชน์

อีกเรื่องหนึ่งคือเรื่องไปตีผึ้ง ไม่ใช่เรื่องเล่นๆ

เพราะเมื่อก่อนเขาเอาเป็นอาชีพเลย ขายได้ราคาดีมาก จะมีผู้มารับเอาที่บ้านเลยทีเดียว...”

ด้วยความสามารถเช่นนี้เองทำให้ผู้ใหญ่หลายต่อหลายคนในหมู่บ้านให้ความคุ้มครอง สนับสนุนกับท่าน อย่างไรก็ตามสำหรับการคบค้าสมาคมกับเพื่อนวัยเดียวกันนั้น ท่านก็ยังมีการเล่นสนุกสนานแบบเด็กหนุ่มทั่วๆ ไป ไม่ได้มีอะไรผิดแผกแตกต่าง ตัวอย่างหนึ่งก็คือท่านยังเคยได้ฝึกหัดชกมวยเล่นกันระหว่างเพื่อนๆ แต่ไม่นานก็เลิกไป เพราะคำขอร้องของแม่ว่า

“ลูกเอ๊ย! อย่าไปหาชกมันเลย แม่เป็นห่วง มันเสียตับเสียปอด”

การที่ผู้ใหญ่เคารพเชื่อฟังในเหตุผลของผู้ใหญ่นั้นเป็นเรื่องที่ถูกต่องดงามแล้ว และหากเป็นผู้ใหญ่แต่ยังสามารถยอมรับในเหตุผลความถูกต้องของผู้ใหญ่ได้ด้วย อันนี้ถือเป็นคุณธรรมยิ่งโดยเฉพาะพ่อแม่ของท่านเองที่ไม่มี

ทิฐิมานะกับลูกเลย ดังเช่นเหตุการณ์ในตอนหนึ่งซึ่งองค์หลวงตาเคยเล่าไว้ว่า

“พ่อกับแม่ของเรา แม่มักจะขี้บ่นมากกว่าพ่อ พ่อหลายๆ จะปนซั๊กที พ่อพอบ่น แม่มักจะมีเสียงวักขึ้นมาบ้าง .. รู้สึกว่าแม่จะไว้ใจทางหน้าที่การงานอะไรๆ อยู่ในบ้านเหมือนว่าเราเป็นพ่อบ้าน ยังเด็กอยู่นะ .. บางทีพ่อกับแม่ทะเลาะกัน เราเป็นกรรมการผู้ตัดสินให้ เราบอกว่า

‘ใครเป็นคนผิดคนถูกก็รู้กันนี้ ทำไมทะเลาะกันให้ลูกฟังบ่อยบ้าง เด็กเขาก็รู้ เป็นถึงพ่อคนแม่คน ต้องรู้สิว่าใครผิดใครถูก’

พ่อกับแม่ได้ฟังดังนั้นนั้นก็แตกหนีกันไปคนละทิศละทาง ... ไม่พูดอะไรกัน ... เงียบเลย”

การกล่าวเช่นนี้มีใช้ว่าท่านจะไม่เข้าใจพ่อแม่ การกระทบกระทั่งย่อมเกิดขึ้นเป็นธรรมดาในแต่ละครบครวั สำหรับครอบครัวของท่านด้วยแล้ว พ่อและแม่มีภาระหน้าที่การงานมากมายหลายต่อหลายเรื่อง เนื่องจากมีลูกหลายคนด้วยกัน สิ่งนี้ทำให้ท่านแสดงความเห็นอกเห็นใจพ่อและแม่ไว้เช่นกันว่า

“พ่อแม่เรามีลูกตั้ง ๑๖ คน ตายไปแต่ยังเล็กๆ ๖ คน ยังเหลืออยู่ ๑๐ คน พูดถึงพ่อแม่เรา...ลูกหลายคนเท่าไรพ่อแม่ยิ่งจะตาย ใ้ลูกน้อยคนค่อยยังชั่วหน่อย ใ้ลูกหลายคนนี้แหลม! ไม่ทราบจะวิงวาทใครต่อใคร จะช่วยใครต่อใคร...”

การงานจริงจัง

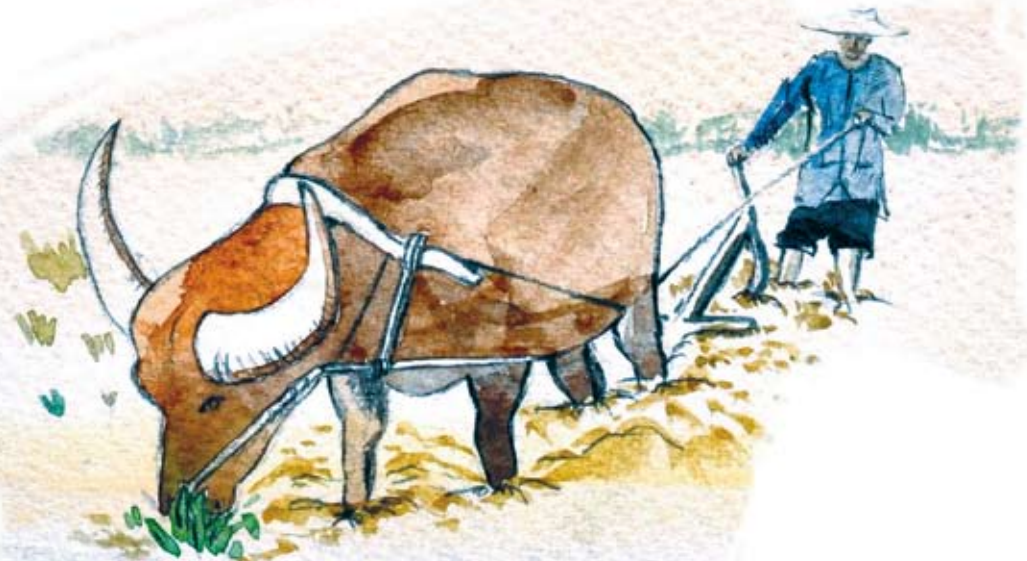
อุปนิสัยของท่านอีกอันหนึ่งคือเวลาทำการงาน จะไม่ยอมให้คนรู้คนเห็น เช่นในตอนเช้าเวลาจะตื่นควายไปทำนา ท่านจะเที่ยวเก็บพวกไม้ไผ่หรือไม้กะลาที่หล่นอยู่ตามทางโยนขว้างออก ข้างทาง

มิฉะนั้นเวลาฝูงควายเดินผ่าน มันอาจเดินเตะมีเสียงดังได้ ท่านเกรงว่าชาวบ้านจะได้ยิน จึงโยนออกข้างทางหมด วันใดที่ออกไปนาท่านชอบไปตั้งแต่เช้า

มืด ส่วนแม่ก็จะทำอาหารจนเสร็จแล้วท้อไว้ทันเวลาที่ลูกไปพอดี

การไถนาของท่านก็เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่บ่งถึงนิสัยที่ทรหดอดทน คือท่านจะทำไปเรื่อยๆ จนเสร็จ เช่น ควาย ๔ ตัว อย่างนี้ จะสลับให้มันทำงาน เมื่อตัวหนึ่งทำจนเหนื่อยแล้ว ก็ปลดไถออกให้มันไปอาบน้ำกินหญ้า เป็นการพัก แล้วก็เอาตัวที่ ๒ ที่ ๓ มาสลับแทนเช่นนั้นตลอดจนเสร็จ ถ้าไม่มีดีก็ไม่เลิกหรือไม่ใช่เวลากินข้าวกลางวันก็ไม่ยอมเลิก

มีอยู่คราวหนึ่งพ่อแม่และน้องเขย ซึ่งปกติเป็นกำลังสำคัญในการทำนา บังเอิญมาป่วยขึ้นพร้อมๆ กัน ทำให้ท่านต้องเป็นหัวหน้าพาน้องๆ ไปแทน น้องสาวคนรองๆ ของท่านคนหนึ่งรู้ดีถึงนิสัยจริงจังโดยเฉพาะในเวลาทำงาน จึงนึกหวาดๆ ในใจว่า

น้องสาวองค์หลวงตา (คุณยายต้น นามวิชัย คุณยายศรีเพ็ญ บัวสอน คุณยายสวน สุรินทร์รัตน์ และคุณแม่จันตี โลหิตติ)

“ตายๆ คราวนี้ หมดทั้งวันมีแต่ทำงานก็ตายกันเท่านั้นแล้วทีนี้”

และก็เป็นความจริงอย่างที่น้องสาวคิดไว้ คือท่านเองไม่พาพักพาเลิกสักที ทำงานอยู่อย่างนั้นเรื่อยไปชนิดหากไม่ค่าไม่ยอมเลิกรา น้องสาวของท่านเล่าถึงเหตุการณ์ในตอนนั้นว่า

“...แม่น้องพยายามบอกว่า

‘อยากกินข้าวแล้ว...บัว’ ท่านก็ทำงานไปเฉย ไม่พากินข้าวไม่พาหยุดพักสักที พาขุดพาทำอยู่หมดมือหมดวัน...

ตอนนั้นเป็นช่วงบุกเบิกสร้างถางพงทำนาใหม่... ท่านขุดเองเลย ไม่ใช่ควายคราดเพราะมันเพิ่งตัดไม้ลงใหม่ๆ รากที่อยู่ในดินยังไม่เน่า (ไถยังไม่ทันได้)...

ท่านก็ทำงานไม่สนใจน้องเลย เตี้ยวอ้อมทางนั้นแล้วอ้อมทางนี้ แล้วอ้อมไปทางนั้นอยู่อย่างงั้นไม่จบไม่สิ้นสักที จนน้องว่า ‘อ๊วย ไหวแล้ว คิดถึงแม่’

เลยมีแต่จะร้องไห้ที่นั่นแหละ .. ปรากฏว่าในปีนั้นได้ข้าว ๑๗ เล่มเกวียน จัดว่าได้เยอะทีเดียว ...”

อีกตอนหนึ่งคือในระยะที่ท่านพาน้องๆ มาณอนเฝ้านา น้องสาวเล่าเหตุการณ์ดังนี้

“...สมัยแต่ก่อนมีแต่เป็นดงเป็นป่า เสือข้างก็เยอะ เสียงข้างหูกิ่งไม้เป๊กๆ เป๊กๆ อยู่ในป่า บ้างชะนีก็ร้องฟังดูโหยหวนน่ากลัว เตี้ยวร้องขึ้นทางนั้นทางนี้ รู้สึกวังเวงใจทำให้คิดถึงแต่พ่อแต่แม่

นาที่เฝ้านั้นอยู่ติดกับป่ากับดงห่างจากตัวบ้านประมาณ ๔-๕ กิโลเมตร ในช่วงที่ต้นข้าวเริ่มโตขึ้น ชาวบ้านก็มานอนเฝ้ากัน ถ้าไม่

เช่นนั้นแล้วข้างจะพากันมาถอนต้นข้าวกินหมด

ข้างเวลากินต้นข้าวจะต่างจากวัวควายตรงที่มีมันจะถอนทั้งต้นขึ้นมาแล้วเอาพาดกับขาของมันเพื่อสลัดดินออก แล้วจึงม้วนเข้าปาก ถ้าชาวบ้านไม่มาเฝ้า มันจะถอนกินจนหมดเกลี้ยงนาเลยทีเดียวน แต่วัวควายเวลากินข้าวมันจะกัดกินเฉพาะส่วนยอด ไม่ถอนหมดทั้งต้น

ฉะนั้นเวลาเฝ้านา เขาจึงต้องเอาปืนไปด้วยเพื่อใช้ยิงไล่ข้าง บางคนก็ยิงขึ้นฟ้าให้มีเสียงดัง มันตกใจก็ไป...”

พี่ๆ น้องๆ

ด้วยนิสัยจริงจังเช่นนี้ทำให้บางครั้งบรรดาน้องๆ ที่ร่วมงานกับท่าน ถึงกับต้องนำเรื่องนี้มาฟ้องแม่ตามภาษาท้องถิ่นสมัยนั้นว่า

“...อ๊วย อีแม่เอ๊ย คันหมูเจ้าบไปเห็ดงานนำ บักนี้ มันเห็ดอ๊วยยังบู้จักขึ้นจักหยุด หมูช้อยเลยลิตาย...

มันบได้พาขึ้นเต๊ะ พาเกี่ยวข้าวกะติ พาดำนากะติ มันบพาขึ้น คันหมูเจ้าบไปนำ มันลีเอาให้ตายอ๊อหล...”

หมายถึงว่า ถ้าพ่อแม่ไม่ไปทำงานด้วยแล้ว ท่านจะทำงานไม่ยอมเลิกราสักทีเหมือนว่าจะเอาให้น้องๆ ตายไปข้างหนึ่งเลยอย่างไรอย่างนั้นทีเดียว

แม่แทนที่จะเห็นคล้อยไปกับน้องๆ ด้วย กลับพูดตบตลกทันที

“จั้งชั้นหละ สู้บเป็นตาชะแตก”

หมายถึง “ก็อย่างงั้นละซิ พวกเรามันไม่เอาไหนเสียเอง” คือน้องๆ ของท่านทำงาน

เหนื่อยแล้ว ก็อยากจะเลิก อยากจะกลับบ้าน ส่วนท่านเองก็ไม่พาเลิกงานสักที

ท่านเคยกล่าวถึงอุปนิสัยดังกล่าวของท่านเองไว้เช่นกัน ดังนี้

“นิสัยมันก็ไม่เคยทะเลาะแหละมาตั้งแต่เป็นฆราวาสอยู่แล้ว หากเป็นไปตามฆราวาสนั่นแหละ ตามธรรมตามราวาสก็ไม่มิกฎข้อบังคับอะไรๆ แต่นิสัยมันก็มีของมันอยู่ ว่างั้นเถอะนะ

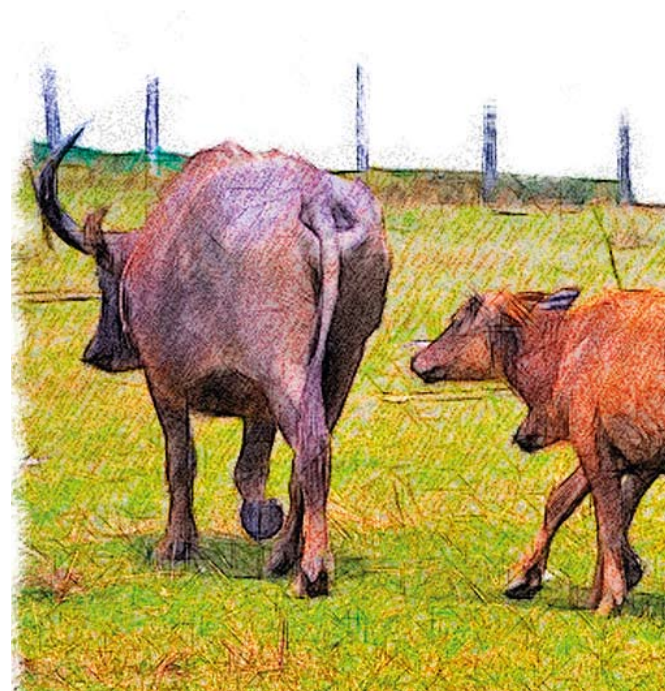
ถึงจะเป็นแบบฆราวาสทั่วๆ ไปก็ตาม แต่ความจริงจังของมันมี มันฝังลึกอยู่ อย่างเช่นว่าจะทำอะไรอย่างนี้ ถ้าลงว่าจะทำ ยิ่งกับพ่อกับแม่ หากได้ลั่นคำว่า จะทำให้แล้ว...ไม่เป็นอื่นแหละ... อันนี้เป็นนิสัยเรา ถ้าเราเป็นหัวหน้าเราก็คือเป็นอย่างนั้นนะ...

ทุกอย่างเรื่องของเราต้องให้พ่อแม่ไว้วางใจได้เลยถ้าเราได้ทำอะไรแล้ว ถ้าเวลาไปทำงานกับพ่อกับแม่ก็เป็นอีกแบบหนึ่งนะ พาทำอะไรก็ทำ พาลุกพาขึ้นเราก็คือขึ้น ธรรมดีธรรมดถ้าพ่อแม่ไม่ไปร่วมทำงานด้วย น้องๆ มันจะตาย...”

ท่านเคยกล่าวถึงพี่น้องในครอบครัวของท่านอยู่บ้างว่า

“...น้องๆ ก็ดีทุกคนนะเท่าที่ดูวิแววของพวกน้องๆ ที่อยู่ในครั้งโน้น...

พี่ชายคนใหญ่...เน้นหนักไปทางการค้า จะเป็นไปทางคุณตา พี่ชายเริ่มค้ามาตั้งแต่เป็นหนุ่ม แม่เลยมอบเงินให้ไปหาซื้อวัวซื้อควายคือนิสัยชอบทางลึงเกดลัตว์ ลัตว์ตัวไหนมีลักษณะอย่างไร ดูไม่ค่อยผิดนะ พวกใครโน

บ้านจะซื้อวัวซื้อควายต้องให้ไปช่วยหาดูให้
‘ไปช่วยดูให้หน่อย’

แถมดูเฉยๆ นะ ไม่ต้องทดลองใช้งานใช้
การอะไรละ ถ้าแกว่า ‘ควายตัวนี้ชนคนนะ’ ก็
ถูก...จับได้ตรงไหนก็ไม่รู้ละ ‘ควายตัวนี้คือใช้ไม่ได้
นะ’ มันก็เป็นจริงๆ ถ้าว่า ‘ดี’ ยิ่งงักก็ถูกอย่าง
นั้นนะ มันแปลกอยู่นะ ดูยังไงไม่ทราบ เป็น
แยกคายอันหนึ่ง

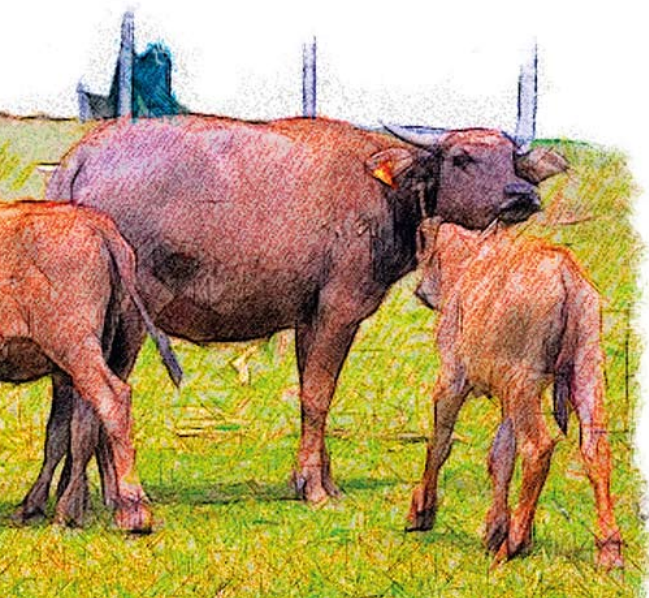
พวกคนหนุ่มด้วยกันในหมู่บ้านก็ไม่มีใครดู
เป็น มีแต่ให้พี่คนนี้ไปหาซื้อ พ่อแม่ให้เงินไปซื้อ
จากนั้นมาก็ติดต่อมาเรื่อย เป็นนักซื้อนักขาย
ทางวัวทางควาย

เวลามีครอบครัวเหี้ยมเรือนอยู่โน้นแล้ว
แม่ยังใช้ให้ไปซื้อควายให้มาเป็นหลักแหล่งของ
คอกเป็นหัวหน้าฝูง ก็เป็นจริงๆ นิสัยชอบ
เหมือนตา ตาก็ไปหาซื้อวัวซื้อควายมาขายไม่ได้
ขาด แม่เลยปล่อยให้ซื้อขามาเรื่อยๆจนกระทั่ง
ตาย กับน้องๆ นี้รักมาก เพราะเขาใจดีกับน้อง
แต่เราไม่ค่อยมีใครมาใกล้ นอกจากไม่ติดแล้ว
ยังกลัวด้วย...

...พวกน้องๆ ไม่ค่อยชอบแหละ เพราะเรา
เป็นคนดู แต่ดูเพราะความจริงจัง นิสัยนี้มันมี
นะ ไม่เหมือนพี่ชาย เป็นอีกแบบหนึ่ง อยากทำ
ก็ทำ อยากไปเมื่อไหร่ก็ไป เคย... ไม่ได้สนใจกับใคร

ไอ้เรานี่ โห...ไม่เสร็จเป็นไม่ยอม พี่ชายก็
เป็นแบบหนึ่ง ที่นี้น้องก็รักละซิ เพราะไม่ดู เวลา
ไปไหนนี่ พวกน้องๆ นี้รู้มเลยทั้งหญิงทั้งชาย

กับเรานี่ ไอ้โห...คนเดียวไม่มีไปเกี่ยว เขา
เบื่อจะตาย เขาซังเราจะตาย แต่ก็ไม่กล้า

พูด...เคย เราก็ไม่ชอบด้วย เวลาใครไปยุ่งด้วย
เวลาไปไหน...”

ตัดน้องด้วย “สิงควาย”^๑ ร้องเพลงไพเราะเหมือนแม่

ครั้งหนึ่งไปเลี้ยงควายกันตามประสาพี่ๆ
น้องๆ ท่านเป็นหัวหน้าพาไป เมื่อถึงเวลาเที่ยง
จึงเอานกแขวงแขวมมาปั้ง ระหว่างนั้นท่านก็นึก
ครื้นครึกใจ จึงสิงควายขึ้นว่า

“...อิตุ้เขาเล่นะ ตักเขาเลงก็ตักเค้า
เบ็งเสงตัก เขาเต่งก็ตักเค้าล้าเต็งตัก เขา
เล็งกะตักเขาคำตัก...”

น้องๆ ได้ยินดังนั้นต่างพากันหัวเราะ
ชอบใจจนจะล้มจะตายกันเลยทีเดียว เมื่อปั้ง
จนสนุกได้ที่แล้ว จึงเอากระดิมข้าวเหนียวและ
กับข้าวอื่นๆ มาวางเตรียมพร้อมจะกินกันอยู่
แล้ว น้องๆ ก็ขอร้องท่านขึ้นว่า

“สิงควายตัวนั้นให้ฟังอีกหน่อยซิ ฟังแล้ว
มันม่วงดีหลาย (สนุกดี)”

“อะไรกัน? จะกินข้าวอยู่แล้ว ยังจะให้ฟัง
อีกหรือ?”

“เอ้อ สิงเลย มันอยากฟังหลาย”

ท่านเลยทั้งสิงไปกินไป กินไปสิงไป

อยู่อย่างนั้น น้องๆ ก็มัวแต่ฟังเสียงจน

เพลิน พากันหัวเราะพอกพอบใจจน

น้ำหูน้ำตาไหล และเมื่อหันมาดูนก

ปั้งอีกครั้งหนึ่งปรากฏว่าหมด

เกลี้ยงแล้ว ท่านเลยพูดขึ้นว่า

“ถ้าไม่อยากฟังกันหลาย ก็ไม่

กินหมดหรือก เห็นอยากฟังกันเหลือเกิน ก็เลย
แกล้งตัดเส้นเอาชะเต็มทีเลย นกปั้งก็เลยหมด
เลย”

การสิงควายเป็นที่พอใจของน้องๆ เป็น
อย่างมาก แทนที่น้องจะต่อว่าต่อขานอะไรที่
บ้าง กลับพูดว่า

“ก็ไม่เคียดหรือก ถึงจะกินหมดก็ช่าง
พวกเราก็หาเรื่องเองแหละ เทียวอยากจะมาฟัง

เอาตอนคนกำลังจะกินอยู่แล้ว แม้จะกินหมด ก็ว่า
พอดีอยู่หรือก พอดีกันกับที่ขอให้ร้องอยู่หรือก”

แต่นั้นมา ท่านก็แกล้งพูดหยอกน้องว่า
“อยากฟังอีกไหมละ สิงควายนั่นแหละ”

เกี่ยวกับการร้องลำทำเพลงของหนุ่มบัว
นั้น ในหมู่บ้านทราบกันดีว่าไม่ใช่ธรรมดา ร้อง
เพลงเก่ง น้ำเสียงหยดย่อย ขนาดพ่อบุญได้ยิน
ลีลาการร้องของลูกชายคนนี้เข้าเท่านั้นถึงกับ
จำเสียงลูกไม่ได้ มาทราบภายหลังก็ยิ่งงวย
ในความเป็นศิลปินของลูกตัวเองใหญ่ ดังนี้

“...เราไปร้องเพลงที่ไหน เพื่อนฝูงชอบ
มาก มักชมว่า

‘มึงทำไมจึงล้ำม่วนแท้้น้อ’ (แ
ทำไม่ถึงร้องหมอลำไพเราะจัง)

ไม่เฉพาะแต่หนุ่มสาวเท่านั้น
แม้แต่คนเฒ่าคนแก่ในหมู่บ้านเขา
ก็ยังชมว่า ‘เสียงมึงดี คือ
เสียงแม่มึงเนาะ’ แม่เป็น
คนเสียงดี ไปลำที่ไหนคน
ติด มันหากเป็นของมันนั่นแหละ

จากนั้นไปไหนเขามักขอร้องให้
ลำ ไปเที่ยวสาวที่ไหนกับเพื่อนกับฝูง ผู้
สาวจับคอเรามาให้ลำ ไม่ลำออกจากรั้น
ไม่ได้ เขาต้องให้ลำเสียก่อน เราไม่ลืมนะ
ขนาดพ่อบุญได้ยินเสียงร้องลำในหมู่บ้าน
ยังหลงชมกับแม่ว่า

‘เสียงใครนะ ช่างไพเราะมาก
เหลือหลาย’ คือพ่อบุญเราไม่ได้ หลง
เสียงลูกของตัวเอง

แม้ก็ยังย้อนพ่อไปว่า ‘นั่น..เสียงขี้กบ
ลูกชายเจ้านั้นแหละ..ร้องลำ.. จำเสียงมันไม่ได้
หรือ?’

พ่อบอก ‘คิดไม่ถึงว่า ลูกเราจะเสียงดี
อย่างนี้’

ตั้งแต่เป็นเด็กมาจนโต เราก็ได้ยินแม่ร้อง
ลำมาตลอด แม่ชอบร้องหมอลำมาก เวลา
ไปทุ่งนา เสียงแม่ร้องลำลั่นทุ่ง เสียงแม่ไพเราะ
มาก...”

^๑ คนเฒ่าคนแก่ทางอีสานอธิบายคำว่า “สิงควาย” หมายถึงการขับ
ร้องเล่นเพื่อความสนุกสนานหยอกล้อกันในระหว่างเด็กเลี้ยงควายมาก
กว่าจะเป็นเรื่องจริงจัง และอีกความหมายหนึ่ง หมายถึง การร้องเพลง
กล่อมควาย

เมहनเดียวกีเข็ดหลาบ

ครั้งหนึ่งในช่วงที่กำลังเป็นหนุ่มฉกรรจ์ เส้นทางชีวิตของหนุ่มบัวเกือบจะต้องกลายเป็นนักสุราอย่างสุดขีด วันนั้นเพื่อนๆ มาชวนไปกินเลี้ยงที่อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น และต่างก็ชักชวนให้ดื่มสุราตนเองแม้จะปฏิเสธอย่างไรเพื่อนก็ไม่ฟัง จึงจำยอมโดยคิดให้เหตุผลตนเองว่าเพื่อไม่ตรีจิตกระชับมิตรภาพ แต่ผลของการดื่มสุรากับเพื่อนๆ ในครั้งนั้นถึงกับทำให้ท่านต้องเข็ดหลาบตลอดไปเลยทีเดียวดังนี้

“...เราไม่เคยคิดไว้ก่อนว่าในงานนั้นจะมีอะไรบ้าง เพราะไม่ใช่บ้านเกิดเรา แต่เป็นบ้านเพื่อน ๆ ซึ่งอยู่ห่างกันคนละจังหวัด จึงไม่ทราบว่าจะประเพณีเขาเป็นอย่างไร พอถึงบ้านที่จัดงานเลี้ยง ต่างคนต่างนำขวดอะไรๆ มาวางไว้บริเวณรอบๆ เราเกิดความสงสัยจึงถามเขาว่า ‘ขวดอะไรมากมายนัก’

เขาต่างก็บอกเราเป็นเสียงเดียวกันว่า ‘น้ำอ้อยป่า คนไม่มีवासนาไม่ได้กินแหละ’ แต่ความจริงเป็นเหล่าเถื่อน ..

เรานึกรู้ทันทีว่าคือน้ำบ้านนั่นเอง เพราะเท่าที่เห็นๆ มาใครตีม้ำประเภทนี้เข้าไป โดยมากต้องเป็นบ้ากันแทบทุกราย ก็เรากำลังตกอยู่ในที่จนตรอกเสียแล้ว ไม่ทราบจะหาทางออกได้อย่างไร อีกไม่นานนักต่างคนต่างรินน้ำอ้อยป่านั้นยืมมาให้เราดื่มแบบหาทางหลบหลีกไม่ได้

เราเป็นเพียงพูดออกอุบายว่า ‘เพื่อน...เราปวดศีรษะไม่ค่อยสบายอย่าให้ดื่มเลย’

เขาไม่ยอมฟังเสียงแต่กลับจะให้ดื่มเท่าเดียว โดยให้เหตุผลว่า ‘นี่คือน้ำยาสำหรับแก้ปวดศีรษะโดยตรง ดื่มแล้วไม่ต้องไปหาหมออะไรมาแก้’ เขาเป็นคนหมู่มากและเป็นคอสุราแบบ

เดียวกันด้วย เราคนเดียวไม่สามารถจะต้านทานได้ จำต้องยอมรับโดยปริยาย

พอผ่านไปไม่นานนัก เราซั๊กจะเปลี่ยนท่าทางและอาการทุกส่วนเปลี่ยนไปเสียแล้ว เพราะไม่เคยมาก่อน .. ร้องเพลงกลางวงเลย เราไม่ลืม ร้องเพลงกลางวง ทั้งๆ ที่เมาเหล้าอยู่ ร้องเพลงเพราะอยู่นะ ..

ความคิดไว้เดิมว่าเพื่อรักษามารยาทและไมตรีจิตกับเขานั้น ได้กลายเป็นว่าทำลายมารยาทและไมตรีจิตปกติของตนเสียสิ้นไม่เหลืออยู่เลย ที่ปรากฏอยู่ชัดแจ้งในเวลานั้นก็คือ มารยาทของคนขี้เมาล้วนๆ เท่านั้น ร้องลำทำเพลงทั้งคืน .. จากขับลำแล้วก็หลับ .. ไม่มีทางทราบเรื่องดีชั่วของตัวเอง และสุดท้ายนอนแผ่อยู่ที่นั่นอย่างไม่มีอาลัยกับอะไร ..

พวกเพื่อนฝูงเต็มอยู่นั้นเขาหนีกันไปหมดตั้งแต่เมื่อคืนนี้แล้ว พอตื่นขึ้นยังเหลือแต่เรานอนอยู่บ้านเพื่อนนั้นแหละ เขาปล่อยให้เราหลับจนกระทั่งตะวันขึ้น ..

พอรุ่งเช้าจึงรู้สึกตัวขึ้นมา ‘อ้าว นี่ไม่ใช่บ้านเรา มันบ้านเพื่อนของเรา’

จากนั้นมาลงจากบ้านเขาแล้วอายุ ไม่ไปบ้านเขาอีกเลย .. เกิดความละอายเพื่อนๆ และคนในบ้านอย่างมาก รีบกลับบ้านเพื่อนอีกคนหนึ่งทันที .. แน่เวลาเมาเหล้ามันไม่ได้อายนะ ร้องเพลงสนุกไปเลย (คนเมานี้) ชอบไม้ชอบคุยคนเมาเหล้า น้ำลายไม่ทราบมาจากไหน พอหายเมาแล้วไม่ไปบ้านเขาอีกเลย อายเขา ..

นับแต่วันนั้นมาถ้าใครจะมาเชิญชวนไปบ้านคนอื่นอีกเป็นไปไม่ได้เด็ดขาด เพราะความเข็ดหลาบเป็นกำลัง...”

ศาสนาก็เลื่อมใส แต่หัวใจ...

ในขณะนี้ในช่วงที่หนุ่มบัวเติบโตเป็นหนุ่มเต็มที่แล้วทำให้เริ่มคิดคำนึงถึงเรื่องหญิงสาวที่จะมาเป็นคู่ครอง ท่านกล่าวถึงภาวะจิตใจในตอนนั้นว่า

“เรื่องความเคารพในศาสนา เลื่อมใสในพระในเณรนั้น เราเลื่อมใสมาโดยตลอดไปใ้บาตรแต่เด็กก็ไปกับผู้ใหญ่ เวลาโตขึ้นมาความเลื่อมใสในศาสนาก็มาก แต่กิเลสมันก็มีมากอยู่

เหมือนกัน เห็นเขามีสูกมีเมียก็คิดอยากมีลูกมีเมียมีครอบครัวกับเขา”

และแล้วความคิดที่ตั้งไว้อยู่ภายในใจนี้ก็ได้ถูกเปิดออกมาเพราะผู้เฒ่าคนหนึ่ง เรื่องมีอยู่ว่าวันหนึ่งขณะที่ท่านกำลังสนทนากันกับหนุ่มเถิงเพื่อนสนิทของท่านอยู่นั้น ผู้เฒ่าคนนี้อายุราว ๕๐ ปี มาจากอำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี ลักษณะของผู้เฒ่าเป็นคนสุขุมไม่ค่อยพูด แก่นั่งอยู่ในบริเวณนั้นจึงได้ยินสองหนุ่มพูดคุยกันมาตลอด หนุ่มเถิงพูดแต่ว่าจะบวชๆ คงจะพูดเรื่องบวชอยู่นานจนผู้เฒ่าซั๊กจะรำคาญละมั้ง จึงว่า

“ไหนพ่อขอดูลายมือหน่อยนะ มานั่งฟังอยู่นี้มีแต่จะบวชๆ มันจะได้บวชจริงๆ หรือ ไหนให้พ่อดูลายมือหน่อยนะ”

ผู้เฒ่าดูลายมืออยู่เงียบๆ ลักพักหนึ่งแกก็พูดขึ้นว่า

“...จ้างก็ไม่ได้บวช นี่ไม่กี่วันมันจะมีเมียมันติดกันอยู่แล้ว นี่คู่ของมันติดอยู่ที่นี่ มันแยกไม่ออก มันจะแยกออกได้อย่างไร...”

ผู้เฒ่าไม่ใช่พูดแบบธรรมดาๆ แต่พูดแบบยียวนเลย แกเป็นคนนิสัยไม่ค่อยพูด เป็นคนเคร่งขรึม พอเห็นผู้เฒ่าทำนายเพื่อนแบบนี้เลยทำให้หนุ่มบัวรู้สึกยิ่งคึกคักมันใจไปด้วย เพราะไม่ต้องการจะบวช แต่ต้องการจะเอาเมียเมื่อเพื่อนดูเสร็จเรียบร้อย หนุ่มบัวจึงขอให้ดูบ้าง

“...ดูให้ผมหน่อย...”

หนุ่มบัวพูดด้วยความกระหึ่มใจว่า

“เอ้อ! ผู้นี้ใช่ละนี่ ผู้นี้ถึงถูก ได้บวชแน่ๆ จะได้บวช นี่สายบวชเต็มแนวแล้วเวลานี้ จะบวชเร็วๆ นี้...”

ผู้เฒ่ากล่าวด้วยความมั่นใจเช่นนี้ ถึงกับทำให้หนุ่มบัวหน้าซีดเผือดลงทันที ดังนั้นเพื่อความแน่ใจว่าผู้เฒ่าอาจจะดูผิดไปหรือไม่อย่างไรกัน จึงรีบบอกไปว่า

“เอ๊ะ! ว่าจะเอาเมียอยู่นะ ผมอยากจะได้เมียอยู่นะ”

แทนที่ผู้เฒ่าจะลั้งเลใจ กลับยิ่งพูดอย่างยียวนเลยว่า

“...จ้างก็ไม่ได้แต่ง...!!”

และในที่สุดท่านก็ไม่มีครอบครัวเหยา เรือนตามที่เคยตั้งใจไว้เดิม แม้จะมีหญิงสาวที่หมายมั่นตกลงปลงใจระหว่างกันแล้วก็ตามที แต่ครั้งพอจะให้เป็นที่จริงเป็นจังขึ้นมาครั้งใด กลับหาจุดที่เหมาะสม ลงตัวลงใจกันมิได้สักที

อีกทั้งด้วยนิสัยที่เป็นคนเคารพในเหตุผลเหนือสิ่งอื่นใด ดังนั้นเมื่อเหตุผลยังเป็นที่ยึดมั่นไม่ได้ แม้ความรักจะมากเพียงใด ท่านก็ยอมอดยอมทนได้ และด้วยเหตุนี้เองความคิดของท่านที่จะมีครอบครัวจึงเหมือนมีสิ่งมาขัดขวาง ให้คลาดแคล้วจนได้ทุกทีไป ชะรอยจะเป็นเพราะ **ปุปเพ จ กตปุญญตา** อำนาจบุญกรรมที่ท่านเคยสร้างสมอบรมมาแต่ดั้งเดิมให้ผลมากกว่าจะเป็นเรื่องการทำนายทายทักจากหมอดูบุญนี้จึงให้ผลอุดหนุนผลักดันชีวิตของท่านให้ไปในทางอันประเสริฐ

ทอดสมอความรัก

ท่านกล่าวย้อนอดีตถึงสมัยหนุ่มซึ่งเป็นเหตุการณ์ในช่วงที่กำลังคิดจะมีครอบครัวว่า

“...ถ้าจะเอาเมียที่ไรก็ผิดก็พลาดไปทุกที ทั้งๆ ที่พ่อผู้หญิงชอบหมดทั้งนั้นแหละ พอเราขึ้นไปบ้านไหน แต่ก่อนเขามีงานปั้นฝ้ายปั้นไหมกันทางภาคอีสาน ทุกวันนี้ก็มี เขาไปเที่ยวกันแต่เขาว่าไปเล่นสาว ภาษาทางนี้

ถ้าเราไปขึ้นบ้านไหน โอ๊ย เสียงล้นไปแหละ คือพ่อแม่ทางผู้สาวนะชอบมาก แต่ลูกสาวไม่เห็นชอบอะไร คือเขาอยากได้เรา เขาเห็นเราขยันก็รักกันอยู่แล้วนี่...”

ท่านเคยเล่าเกี่ยวกับเรื่องความรักและการต่อสู้กับความรักไว้เป็นข้อคิดคติธรรมให้ลูกหลานฟังว่า

“หลวงตาบัว ก็เคยรักสาวเหมือนกัน เคยพูดมาแล้ว หลวงตาบัวเป็นบ้า โถ เราก็เห็นโทษของมันเหมือนกันนี่นา หลังมานี้จึงเห็นโทษเวลานั้นมันไม่เห็นเลย นอนไม่หลับก็ยังไม่เห็นมันคิดเห็นหน้าแต่ผู้สาวคนเดียว

โห... ไม่มีอะไรในโลกธาตุ ไม่มีใครมีคุณค่ายิ่งกว่าสาวคนเดียวนี้ละ มันนั่งอยู่ในหัวใจตลอดเวลา ทำหน้าที่การงานใด มันก็เป็นพุทโธอยู่ในใจนี้ละ สาวคนนั้น นั้น มัน

เป็นพุทโธแทน มันอย่างงี้ละ ทือ ทำงานทำการใดมีแต่อันนั้นละ อยู่ในนั้นะ โหโห มันเป็น ก็บอกว่าเป็นซิ...

โห... ออกจะตลกนะ รักผู้หญิงนี่ไม่ใช่เล่นๆ เราเคยรักมาแล้วนี่ โถ ถึงขนาดนี้ ถึงขนาดจะกินข้าวไม่ลงนอนไม่หลับ... อยู่ที่ไหน หากทำอะไรก็ตาม งานการอะไรก็ตาม ทำไปบิ๋น^๑ไป เดินก็เดินไป แต่พุทโธหญิงสาวนั้น มันไม่ได้ปรากฏจากใจหนา มันติดอยู่นั่นตลอด ถึงว่ามันฝังลึก

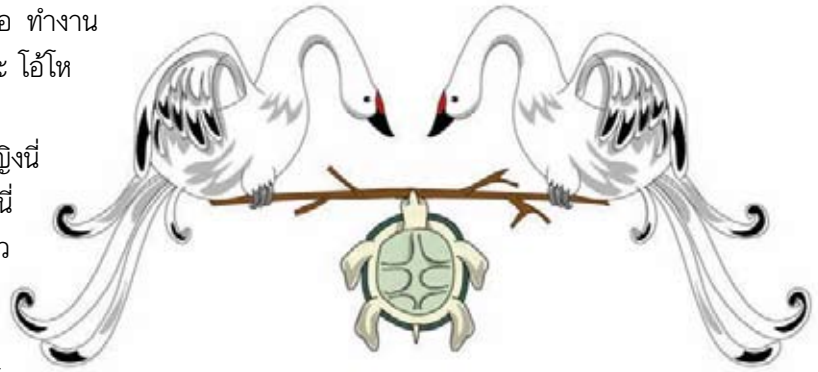
ทุกซอกทุกที่ที่สุดนะ โห พิลึก... ความหนักหน่วงถ่วงจิตใจ ความทุกข์ความลำบากทรมานที่สุดในเวลานั้น ที่นี้ความรักมันก็ตั้งไปตั้งไป มันไม่เห็นโทษ ทุกซอกทุกที่นั้น มันก็ไม่เห็นนะ...”

แม้ว่าท่านจะไม่ได้คาดคิดเรื่องบวชมาก่อน แต่อย่างไรก็ตามสำหรับเรื่องความรักของท่านที่มีต่อหญิงสาวนั้น ถึงจะมีมากจนถึงกับทำให้ทุกข์ร้อนภายในใจเพียงใด ท่านก็จะไม่ยอมทำอะไรผิดพลาดเสียหายใดๆ โดยเด็ดขาด อันอาจก่อให้เกิดความกระทบกระเทือนถึงจิตใจของพ่อแม่ และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้ ดังนั้นถึงแม้สมัยเมื่อครั้งยังเป็นฆราวาสอยู่ ท่านก็จะพยายามใช้หลักต่อไปนี้ตลอดมา

“...เอ้า! มึงจะรักไปไหนรักไป มึงไม่ได้เกิดกับอิหญิงคนนี้จะนะ ถึงขนาดนี้จะนะ มึงทำไมมึงรัก ลืมพ่อลืมแม่ได้ บังคับ มัน เอ้า เคยเป็นนี้ เอาความจริงมาพูด... ก็เรื่องของเราเป็นมาแล้วนี่ แต่ที่นี้เวลามันจะแยกของมันได้ ก็เพราะศีลธรรมนะนี่ สำคัญอันนี้ละ ธรรมแยกออกได้ขาดสะบั้นไปเลยเชียว...ให้ถอยไม่ถอย จะแก้

แม้รักจนน้ำตาไหล รักเต็มหัวใจเจ้าของใครๆ ก็ไม่รู้ จนเจ้าของจะเป็นบ้า ไม่ใช่รักธรรมดา... ไม่ลืมนะจนบัดนี้ เพราะรักครั้งแรกด้วย เอ้าจริงๆ ... รักครั้งแรกนอนไม่ขึ้นง่าย ๆ

โธ่ๆ แต่ตัวอย่างหนึ่ง มันมีหลัก หัวใจมีหลักของมัน เป็นฆราวาสก็มีอยู่ ความสัตย์ความจริง ความเด็ดมันเด็ดอยู่ตลอด เมื่อเห็นว่ารักนี้จะทำลายเจ้าของแล้ว ก็ทอดสมอลงก็

เลย ให้เรือมันไปไม่ได้ ให้มันหมุนอยู่นี่ มันถอนสมอไม่ได้... มันก็ดินอยู่นี่ เรือหมุนอยู่นี่ มันไม่ออก ถ้าลงสมอหลุด เรือมันก็พาไปทะเลหลวงโน้นละ นี่ไม่ให้มันไป...”

ฟังเทศน์พระกรรมฐาน “ปากเปราะ”

ในระยะเป็นหนุ่มจนเจียนใกล้จะบวชแล้ว มีพระกรรมฐานท่านมาเที่ยวพักอยู่ที่ราวป่าบ้านตาด ท่านชื่อ “พระอาจารย์ดี” หนุ่มบัวจึงมีโอกาสเข้าไปฟังเทศน์ ในวันนั้นท่านเทศน์ให้ฟังเรื่อง “อียายปากเปราะ” ดังนี้

“...ตอนนั้นเรายังไม่รู้เรื่องรู้ราวเพราะกำลังหนุ่มอยู่ จนใกล้จะบวชแล้วแหละ พระกรรมฐาน เราไปฟังท่านเทศน์ มันจึงจำได้ละสิ ท่านเทศน์ท่านยกนิทานชาดกขึ้นว่า...อียายปากเปราะนี่ ชาดิก่อนแกลเกิดเป็นเต่า งุ่มง่ามๆ คีบคลานอยู่ตามบึง อาหารการกินไม่บริบูรณ์ หงส์สองตัวเมียบินมาเที่ยวหากินในบึงนั้น มาพบเต่าเข้าก็เกิดความสงสาร จึงอุทานออกไปว่า

‘โห! นี่อาหารก็ไม่มีจะทำยังไง น้ำก็ไม่มี น้ำก็หมด สถานที่สมบูรณ์บริบูรณ์มีอยู่ ฉันทจะพาแกลไป แกลจะไปกับฉันทมั๊ย?’

^๑ ภาษาอีสาน หมายถึง คีบคลาน

‘ฉันจะไปกับพวกแกได้อย่างไร ฉันไม่มีปีกบินเหมือนพวกแกนี่นา’

‘เพียงแคร์ักษาปากแกให้ดี แกก็ไปกับพวกเราได้’

‘รักษายังไง รักษาปาก’ เต่าถาม

หงส์สองตัวเมียจึงว่า ‘คือว่าเราทั้งสองจะนำไปไม่มา แล้วตัวหนึ่งจะคาบปลายไม้ไว้ด้านหนึ่ง อีกตัวหนึ่งจะคาบที่สุดไม้อีกข้างหนึ่ง ให้แกคาบตรงกลางไม้นี้ไว้ แล้วเราทั้งสองนี้จะคาบไม้พาแกบินไป ให้แกเอาปากคาบไม้ไว้ให้ดี แล้วเราจะบินไปส่ง แกจะสามารถรักษาปากของแกได้มั้ย?’ หงส์ทั้งสองถามขึ้น

‘รักษาได้ ของง่ายๆ’ เต่ารับปากอย่างนั้น

‘เฮ้! ถ้าอย่างนั้นเราจะไปด้วยกัน’

หงส์สองตัวเมียก็ไปเอาไม้มาให้เต่าคาบ เต่าคาบแล้ว หงส์สองตัวเมียก็โฉบบินผ่านไปกรุงพาราณสี คนในพระราชวังมองเห็นก็ร้อง

‘โธ่! มาดูสิ หงส์หามเต่า หงส์หามเต่า หงส์หามเต่า’

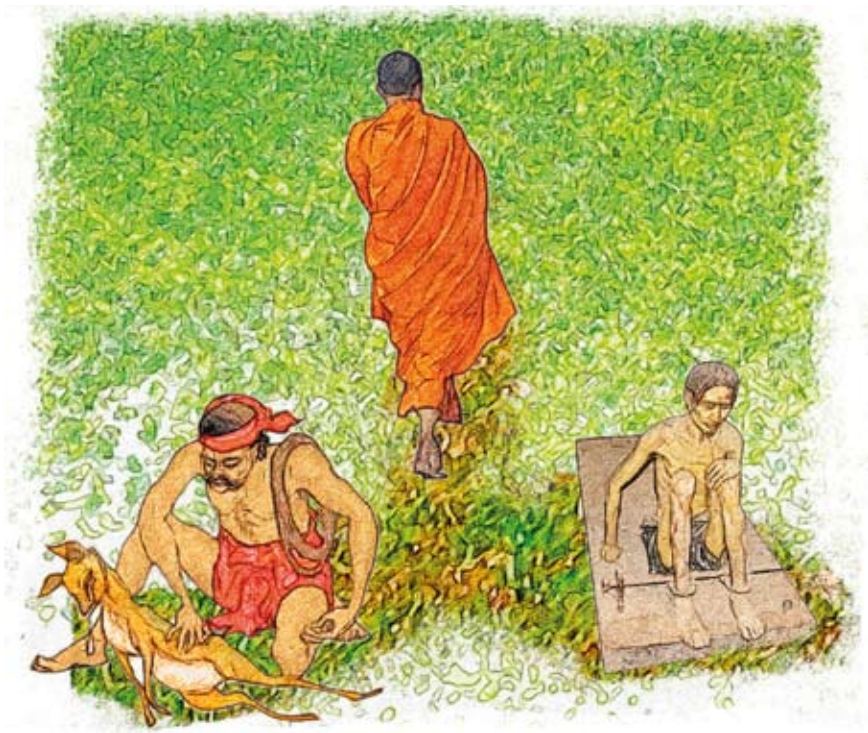
ใครๆ ก็รู้แล้วว่าหงส์มันมีปีกเข้าใจหรือเปล่า มันก็บินได้ มันก็หามเต่าได้ละสิ โอ้เต่า โอ้ปากเปราะนี่สิมันสำคัญ ไม่มีปีกแต่อยากอวดดี บินผ่านไปทางไหน คนก็ร้องว่า ‘หงส์หามเต่า หงส์หามเต่า หงส์หามเต่า’

ฝ่ายเจ้าเต่าก็เกิดโมโห จึงอ้าปากจะพูดว่า ‘โคตรพ่อโคตรแม่มีัง ไม่รู้หรือว่า เต่าหามหงส์’

พออ้าปากออกไม้เท่านั้นแหละ ไม้ยังไม่จบประโยค ก็ตกตุ้มลงกรุงพาราณสี ร่างแตกกระจุยกระจาย กระดองไปทางหนึ่ง ตัวไปทางหนึ่ง หัวไปทางหนึ่ง ขาไปทางหนึ่ง ตายทันที...แล้วตายจากชาตินั้น จึงมาเกิดเป็นอียายปากเป็นคนนี้

อียายปากเป็นนี้ ไปไหนแกชอบพูดยุยงส่งเสริมให้คนนั้นคนนี้แตกร้างจากกัน ให้คนนั้นหย่าร้างกัน ถ้าเป็นสามีภรรยา ก็ยุยงส่งเสริมให้สามีภรรยาทะเลาะกัน แล้วหาเรื่องว่าสามีไปมีเมียน้อย ภรรยาไปมีผัวน้อย เอาเรื่องทั้งสองมาตักกันยุยงไปหมด นิทานเรื่องนี้จึงสอนให้รู้ว่า ‘ให้ปากกันรักษาปากนี้ให้ดี...’

นิทานชาดกที่พระกรรมฐานเทศน์ให้ฟังในวันนั้นเป็นคติเตือนใจและยังจดจำตราตรึงอยู่ในใจของท่านตลอดมา

ลูกที่ไว้ใจ วางใจได้

ในระยะก่อนที่จะออกบวช ปรากฏว่าท่านเป็นหัวเรี่ยวหัวแรงของครอบครัว เป็นที่ไว้เนื้อเชื่อใจในการทำงานทั้งปวง จนบิดามารดาหวังฝากผีฝากไข้ฝากเป็นฝากตายไว้กับท่าน ความไว้วางใจของพ่อแม่ที่มีต่อท่านและพี่ชาย เห็นได้อย่างชัดเจนจากคำกล่าวของท่านที่ว่า

“...แต่ก่อนพ่อแม่ของเรามีเป็นหลายๆชั่ง^๑นะ คือเงินชั่งแต่ก่อนไม่ใช่เล็กน้อย เป็นเงินหมื่นๆ ทุกวันนี้ละนะ เงินมีหลายชั่งในครัวเรือนของเรา...

พ่อเดือนเมษาฯ สรงน้ำพระปีใหม่ พ่อแม่ถึงจะเอาออกมาทีหนึ่ง... ใส่ขันใหญ่ขึ้นออกมาเติมเลย เวลาสรงน้ำไม่ให้ใครรู้นะ รู้เฉพาะเรากับพี่ชายคนหนึ่ง นอกนั้นไม่ยอมให้เห็นเลย ทำอยู่ข้างบนบ้าน เอาน้ำอบน้ำหอมมาล้าง จนถึงน้ำดำเลย เติมชั้นๆ เสร็จแล้วเก็บเงียบ แต่ก่อนไม่มีฝากธนาคนนะ เก็บแบบลับๆของคนโบราณ...”

เกี่ยวกับเรื่องการเก็บรักษาเงินทองภายในครอบครัวของท่านนั้น แม่เป็นผู้ที่มีความสมบัติเหมาะสมกว่าพ่อ เพราะเป็นผู้ที่มีความจดจำดีกว่าพ่อกว่า เพราะการแรกคงเป็นเพราะแม่ได้ความเฉลียวฉลาดจากคุณตามาไม่น้อย ดังท่านเคยกล่าวว่า

^๑ เงิน ๑ ชั่ง เท่ากับ ๘๐ บาท

“...โยมแม่นี้ยกให้เลย ความจำนี่เก่งมาก อันนี้เด่นจริงๆ ลูกไม่ได้สักคนเดียว ทางนี้เขามักลอลงล้าเหมือนเพลง พอเขาขึ้นล้านี้ โยมแม่ฟังอยู่นั่นแล้ว ฟังล้าจบ จำได้หมดเลย เก่งขนาดนั้น อะไรๆ นี่จำได้หมด

ลูกคนไหนเกิดวันไหนเดือนไหน ข้างขึ้นข้างแรม ไม่ได้มีอะไรจดนะ แต่ก่อนไม่มีละหนังสือจะจด โยมแม่จดด้วยความจำทั้งนั้น ลูกทุกคนจำได้หมด ไม่มีพลาด นี่แหละเก่งจริงๆ ความจำความฉลาดก็ยกให้อยู่นะ แม่รู้สึกว่าจะได้สืบมาจากพ่อคือตา...”

น้องๆ ของท่านกล่าวเช่นกันว่า

“...ที่แม่มีความสามารถทางการจดจำดีกว่าพ่อก็น่าจะเป็นเพราะพ่ออาจจะต้องรับผิดชอบการทำงานหลายอย่าง ทำให้มักจะมีสิ่งนั้นสิ่งนี้อยู่บ่อยครั้ง

ถ้าพ่อถือเงินไปไหนต่อไหน ความที่จำไม่ได้ทำให้เหมือนกับว่าอยู่ดีๆ เงินก็ถูกขโมยหายไป บางครั้งก็กลับมีเงินเพิ่มขึ้นต่างๆ ที่ไม่มีใครเอามาใส่ให้ แต่สำหรับเงินที่เก็บอยู่กับแม่ฉันไม่เคยมีปัญหาใดๆ เหมือนของพ่อเลย

เวลาที่เขาหาบฟอนข้าวมากองที่ลานในนา ทางพ่อว่าข้าวมีเท่านั้น ส่วนแม่ว่ามีเท่านี้จะนับได้ไม่เท่ากัน ท่าน (หมายถึงองค์หลวงตา) จะเชื่อถือในจำนวนที่แม่บอกเพราะท่านว่าแม่พูดมีเหตุผลมากกว่า ส่วนพ่อก็มักลืมนิดๆ และสิ่ง

นี่เองทำให้ท่านตัดสินใจพูดกับพ่อแม่ว่า

“เฮ้! ตั้งแต่ต่อไป ให้แม่เป็นคนเก็บเงินทั้งหมด เอาไว้ให้พ่อใช้นิดหน่อย ถ้าไม่มี จึงค่อยเอาจากแม่ไปใช้ เป็นการตัดปัญหาจะได้ไม่มีใครมาล้ากมาปล้นอีก...”

การที่พ่อแม่ยอมให้ท่านได้เห็นเงินจำนวนมาก อีกทั้งยอมเชื่อคำแนะนำของท่านในเรื่องการจัดเก็บเงินดังกล่าว ย่อมชี้ชัดถึงความเป็นที่เชื่อใจวางใจได้ของพ่อแม่ที่มีต่อท่าน เพราะหากเป็นลูกที่ไม่ดี ก็ย่อมอาจจะคิดลักขโมยเงินทองของพ่อแม่ได้ หรืออาจแนะนำพ่อแม่เพื่อหวังประโยชน์เข้าสู่ตนเองโดยอาศัยจุดอ่อนในเรื่องความจำของพ่อเป็นช่องทางได้

ความซื่อสัตย์ต่อพ่อแม่ดังกล่าวนับเป็นคุณธรรมของบุตรที่หาได้ยากยิ่งในปัจจุบัน

หนุ่มบัวกับทางสามแพร่ง

ตามที่คุณตาได้เคยทำนายฝันท่านไว้ขณะอยู่ในครรภ์ว่ามีนิสัยทำอะไรทำจริง และเมื่อตกคลอตออกมาก็มีรักพันคอออกมาด้วยว่าสายรักนี้เป็นไปได้ ๓ อย่าง คือ สายโซ่ สายกำยำ และสายบาตร เพื่อแก้เคล็ดสะเดาะเคราะห์ให้เกิดสิริมงคลแก่หลาน คุณตาจึงรีบร้องพูดออกมาในทางดีขึ้นในทันทีว่า

“โอ้! รักพันคอ นี่เป็นสายบาตร สายบาตร สายทางธรรม นี่สายบาตรๆ

สูตุนี่! สายบาตร สายบาตรๆ เด็กน้อยคนนี้นั้นจะได้บวชเป็นพระ แล้วก็จะได้เป็นนักปราชญ์ นี่คือ ทางสายบาตร”

แม้คุณตาจะกล่าวเป็นมงคลต่อหลานไว้กระนั้นก็ตาม ชีวิตของท่านในวัยหนุ่มก็มีได้ราบเรียบตามคำพูดของคุณตาเสียทีเดียวนัก ต้องอดทนต่อสู้และเลือกเดินในเส้นทางที่มีทั้งฝ่ายถูกและฝ่ายผิดที่ผ่านเข้ามาในชีวิตอยู่เป็นระยะๆ ดังนี้

“เราโตเป็นหนุ่มก็เดินตามรอยพ่อ เป็นพรานเหมือนพ่อ ปีนก็อยู่กับบ้าน ไปไหนฉวยจับไปเลย เริ่มออกยิงสัตว์แล้วแต่ยังทำไม่มากเป็นแต่เพียงเริ่มมาเท่านั้น นี่คือทางสายกำยำ หรือ ทางปืน”

นี่เป็นทางเลือกหนึ่งที่ท่านถอยออกไป

เพราะรู้สึกแบ้วใจไม่สบายใจที่ชีวิตสัตว์ต้องถูกพลัดพรากและทำลายไปโดยน้ำมือของท่าน และอีกเส้นทางหนึ่งที่ท่านเกือบจะมุ่งหน้าเดินต่อไปทั้งที่เป็นหนทางแห่งอันตรายยิ่ง แต่เดชะบุญมีเหตุทำให้ต้องได้เลิกกราไป ท่านได้เล่าไว้อย่างน่าใจหายว่า

“สมัยเป็นหนุ่มน้อย เราเคยไปคบเพื่อนไม่ดี กำลังจะไปค้าฝิ่นกับเขา เขาชวนไปขายฝิ่น แต่ยังไม่ได้ขายนะ ซ้อมฝิ่นมาแล้ว เตรียมตัวจะไปส่งชายครั้งที่ ๑ และครั้งที่ ๒ ก็ยังไม่สำเร็จ มีเหตุดลบันดาลให้ไม่ได้ทำ พอติดกับตอนนั้น พ่อว่าตำรวจขอให้ออกบวช เรื่องค้าฝิ่นจึงปิดทั้งทันทีไม่ได้สนใจ และไม่เคยกามถึงจนกระทั่งปานนี้ ฝิ่นนั้นไม่ได้อยู่กับบ้าน อยู่กับจุดศูนย์กลางกับเพื่อน นี่คือทางสายโซ่ ถ้าหากไปขายฝิ่นต้องติดคุกติดตะราง”

หากคำทำนายของคุณตาเป็นจริงก็เหลือหนทางเส้นสุดท้ายเท่านั้นคือเส้นทางสายบาตร ซึ่งขณะนั้นยังไม่อยู่ในความคิดความตั้งใจของท่านแต่อย่างใด เนื่องจากใจของท่านเวลานั้น แม้จะมีความรักในศาสนาแต่ก็ยังไม่พร้อม ใจไม่คิดอยากบวชชอยากมีครอบครัวมากกว่าแต่เหตุการณ์ก็ไม่ค่อยเป็นใจ ทุกสิ่งทุกอย่างดูจะมีอุปสรรคขัดข้องเสมอ ดังนี้

“...ถ้าพูดถึงเรื่องรักผู้หญิง ... ‘รักจนกระทั่งนอนไม่หลับ รักจนจะตาย คนที่รักก็เป็นเครือญาติวงศ์เดียวกัน’

พวกญาติอีกฝ่ายหนึ่งก็เห็นดีเห็นงามว่า ‘เฮ้! ดีแล้ว เป็นญาติเป็นวงศ์เป็นสกุลเดียวกัน ได้กันก็ยิ่งเป็นกันเองก็ยิ่งง่าย’

พวกญาติอีกฝ่ายหนึ่งก็ทักท้วงว่า ‘พวกแกจะมาทำลายวงศ์สกุลกันหรือนี่ คนนี้ชื่อว่าอย่างนั้น คนนั้นชื่อว่าอย่างนี้ เรียกกันว่าอย่างนั้น ทีนี้จะมาให้เรียกคนนี้เป็นปู่ คนนี้เป็นย่า คนนี้เป็นอย่างนั้น มันเรียกกันได้ลงคอหรือ จะมาถือเอาสิริมงคลอะไรจากการทำลายญาติ’

พิจารณาดูทางเหตุผลแล้วเราก็ตอบ ‘เฮ้! ถ้าอย่างนั้นก็ตัดใจ มันจะตายก็ยอมตาย เอามาแล้วมันไม่เกิดประโยชน์ ลงได้ขวางผู้ใหญ่ขวางญาติขวางวงศ์สกุลแล้ว เอาประโยชน์อะไรจากสิ่งเหล่านี้ เอามาแล้วมันก็กัดก็ขวางอยู่อย่างนั้นแหละหาความเจริญไม่ได้ เพราะเราเพียงเท่านั้นทำความเสียหายแก่วงศ์สกุลมากมาย ไม่มีใครเห็นดีด้วยแล้วเอาไปทำไม’

มันจะตาย เพราะหัวใจมันรัก แต่ก็ต้องตัดรักลงอย่างขาดสะบั้นหัวใจ ต่อมาก็ได้มาหัวเราะเรื่องของตัวเองเหมือนกัน แต่ก่อนมันเหมือนไม่มีญาติมีวงศ์ไม่มีพ่อแม่ มันก็มีแต่มันคนเดียวเก่งกว่าพ่อกว่าแม่กว่าญาติกว่าวงศ์กว่าใครทั้งหมดจะให้ได้ดีตั้งใจ ทีนี้เวลาเรื่องทั้งหลายมันจบแล้ว เหตุผลเพราะเราไม่ต้องการจะเป็นคนเลวขนาดนั้น จะทำได้ลงคอหรือ มันก็ต้องยอม ยอมทั้งๆ ที่ตัวก็เลสมันไม่ยอม แต่เพราะเห็นแก่วงศ์สกุล จึงฟาดมันขาดสะบั้น...”

สะเทือนใจน้ำตาพ่อแม่

เมื่อท่านมีอายุครบสมควรที่จะบวชได้แล้วตามหลักประเพณีของไทยเราแต่โบราณมา เมื่อบุตรชายอายุครบบวชมักจะทำให้บวชเสียก่อนก่อนที่จะมีครอบครัวเห้ายาเรือนต่อไป ดังนั้นบิดามารดาจึงคิดจะนำเรื่องนี้มาปรึกษาปรารภกับท่าน

ครอบครัวของท่านมีพ่อแม่และลูกชายหญิงหลายคน โดยปกติจะร่วมรับประทานอาหารกันอย่างพร้อมหน้าพร้อมตา เย็นวันหนึ่งขณะที่กำลังรับประทานอาหารอยู่อย่างเจียบๆ พ่อก็พูดขึ้นมาชนิดไม่มีอะไรเป็นต้นเหตุเลยว่า

“...เรามีลูกหลายคนทั้งหญิงทั้งชาย แต่ก็ไม่น่าพิศมัยวิตกกังวลในเวลาเราจะตาย เพราะจะไม่มีลูกคนใดใจเป็นผู้ชายคิดบวชให้พ่อเราได้ เห็นผ้าเหลืองก่อนตาย ได้คลายความกังวลใจในเวลานั้น แล้วตายไปอย่างมีความสุขหายห่วง ..

ลูกผู้ชายเหล่านั้นก็ไม่ว่ามันแหละ ส่วนลูกผู้หญิงก็ไม่ใช่ของมัน ลูกผู้ชายก็มีความหลายคน แต่ตอนนั้นลูกก็ไม่สนใจอะไรพอจะอาศัยมันได้ แต่ไอ้บัว(หมายถึงองค์หลวงตา)นี่สิทีู่กอาศัยมันได้นะ...”

ทั้งๆ ที่โดยปกติพ่อไม่เคยชมท่าน แม่เรื่องอะไรต่างๆ พ่อก็ไม่ชม มีแต่กดลงเรื่อยๆ ท่านว่านิสัยของพ่อและแม่ของท่านเป็นอย่างนั้น จากนั้นพ่อก็พูดต่อไปว่า

“ไอ้ฉันลงมันได้ทำงานอะไรแล้ว ูกไว้ใจมันได้ทุกอย่าง ูกทำยังสู้มันไม่ได้ ลูกคนนี้ไว้ใจที่สุด ถ้าลงมันได้ทำอะไรแล้วต้องรีบไปหมด ไม่มีที่นำตำหนิตติเตียน ูกยังสู้มันไม่ได้ ถ้าพูดถึงเรื่องหน้าที่การงานแล้ว มันเก่งจริง ูกยกให้ ลูกทุกคน ก็มีไอ้ฉันแหละเป็นคนสำคัญ เรื่องการงานต่างๆ นั้น ูกไว้ใจมันได้

แต่ที่สำคัญตอนลูกขอให้มันบวชให้ที่ไร มันไม่เคยตอบไม่เคยพูดเลย เหมือนไม่มีหูไม่มีปากนั่นเอง บทเวลาลูกตายแล้ว จะไม่มีใครลากลูกขึ้นจากหมอนรถเลยแม้คนเดียว เลี้ยงลูกไว้หลายคนเท่าไร ูกพอจะได้อาศัยมันก็ได้เรื่อง ถ้าูกอาศัยไอ้บัวนี้ได้แล้ว ูกก็หมดหวัง เพราะลูกชายหลายคน ูกหวังใจอาศัยไอ้ฉันนี่”

ท่านเล่าให้ฟังต่อว่า “พ่อบอกว่าอย่างนั้น น้ำตาพ่อร่วงปุปปุปๆ เรามองไปเห็น แม่เองพอมองไป เห็นพ่อน้ำตาร่วง แม่ก็เลยน้ำตาร่วงเข้าอีกคน เราเห็นอาการสะเทือนใจทนดูอยู่ไม่ได้ ก็โดดออกจากที่รับประทาน ปุปปุปหนีไปเลย นั้นแหละเป็นต้นเหตุให้เราตัดสินใจบวช มันมีเหตุอย่างนั้น”

การที่แม่ก็น้ำตาไหลเหมือนกันกับพ่อเพราะว่าแม่ก็เคยอบรมและขอร้องลูกเกี่ยวกับเรื่องนี้มาก่อนแล้ว แต่ท่านก็ยังยืนยันทุกครั้งไปว่า “ไม่บวช กำลังรักสาวอยู่”

หลบหน้าพ่อแม่ คิดทบทวน ๓ วัน

เมื่อหลบอยู่ตามลำพัง ท่านนำเรื่องนี้ไปคิดอยู่ ๓ วันไม่หยุดไม่ถอย และไม่ยอมมารับประทานร่วมวงพ่อแม่อีกเลยใน ๓ วันนั้น กลัวจะโดนปัญหาดังกล่าวนี้อีก เพราะตอนนั้นใจยังไม่คิดอยากบวช จึงทำเป็นทอ้งไม่รู้ร้อนร็อยมา แต่คราวนี้เห็นเป็นเรื่องหนักหนาสาหัสสาครรจ์ขนาดถึงกับทำให้พ่อแม่ต้องเสียน้ำตา ท่านจึงคิดเทียบเคียงหาเหตุผลในใจว่า

“...เอ้ พ่อมาน้ำตาร่วง ยกลูกก็เรียกว่า ยกแบบยกทุ้มลง พูดง่ายๆ ยกยกก็ยกยกเพื่อทุ้มลง บทเวลาจะให้บวชนี้ละทุ้มลง คิด เอ้ พ่อน้ำตาร่วงเพราะเรา คิดเอามากจริงๆ นะ ไม่สบายหัวใจเลย

คิดสงสารพ่อ พ่อแม่ก็เลี้ยงเรามา ทั้งบ้านทั้งเมืองเขาก็มีลูกมีเต้า ลูกเต้าเขายังบวชได้ แม้แต่ติดคุกติดตะรางเขายังมีวันออก นี่ไปบวชไม่ใช่ติดคุกติดตะราง คนอื่นๆ เขายังบวชได้ เขาสึกมาถมไป บางองค์ท่านบวชจนเป็นสมภารเจ้าวัดจนตายกับผ้าเหลืองก็ไม่เห็นท่านเป็นอะไร ทำไมเราบวชให้พ่อแม่เล็กๆ น้อยๆ ไม่ได้ มืออย่างเธอ เอาละนะที่นั่นะ คิด..

เพื่อนฝูงที่เขาบวชกัน ตลอดถึงครูบาอาจารย์ที่บวชเป็นจำนวนมาก ท่านยังบวชกันได้ทั่วโลกเมืองไทย การบวชนี้ก็เหมือนการติดคุกติดตะราง แม้เขาติดคุกติดตะราง เช่นติดตลอดชีวิต เขาก็ยังพ้นโทษออกมาได้ เรา

ไม่ใช่ติดคุกติดตะรางนี้ หมูเพื่อนบวชเขายังบวชได้ เขาเป็นคนเหมือนกัน และครูบาอาจารย์ทั้งหลายที่ท่านบวชจนเป็นสมภารเจ้าวัด ท่านยังอยู่ได้ เหตุใดเราเป็นคนทั้งคน พ่อแม่เลี้ยงมาเหมือนคนทั้งหลาย อย่างอื่นๆ เรายังอดได้ทนได้ แต่การบวชนี้มันเหมือนติดคุกติดตะรางเขี้ยวเธอ เราถึงจะบวชไม่ได้ ทนไม่ได้ เราทำไมถึงจะด้อยเอาเสียนักหนา ต่ำช้าเอนักหนากว่าเพื่อนฝูงทั้งหลาย ถึงขนาดพ่อแม่ต้องน้ำตาร่วงเพราะเราไม่สมควรอย่างยิ่ง..

สุดท้ายก็ลง เราเป็นคนทั้งคน เป็นลูกชายคนหนึ่ง เป็นคนๆ หนึ่ง คนอื่นเขาบวชได้ เราบวชไม่ได้เป็นไปไม่ได้ เอ้า บวชอยู่ในผ้าเหลืองมันอยากสึกจนกระทั่งตายก็ให้

ตายดูซี พ่อแม่เลี้ยงมาก็ยาก ถึงขนาดที่ว่าร้องท่มร้องไห้เพราะเราไม่บวชเท่านี้มันพิลึกเหลือเกิน เราเป็นลูกของคนแท้ๆ...”

ท่านคิดวกไปวนมาอยู่นั้นได้ ๓ วัน จึงตัดสินใจกันได้

“...เอาละทีนี้ ตัดสินใจปุป เราทำไมจะบวชไม่ได้ ตายก็ตายไปซิ เขาบวชกันมาไม่เห็นตาย พ่อแม่ก็ไม่ได้บอกให้บวชจนถึงวันตาย หรือบอกให้บวชถึงปีสองปี พ่อแม่ก็ไม่เห็นว่าเป็นแล้วทำไมถึงจะบวชไม่ได้ละ เราอีกคนๆ หนึ่งแท้ๆ

...เอ้า! ต้องบวช...”

ความฉลาดของแม่รู้ใจลูก

เมื่อท่านตัดสินใจเป็นที่ลงใจแล้ว ท่านจึงกลับมาหาแม่ และบอกแม่ว่า

“เรื่องการบวช จะบวชให้ แต่ว่าใครจะมาบังคับไม่ให้สึกไม่ได้นะ บวชแล้ว จะสึกเมื่อไรก็สึก ใครจะมาบังคับว่าต้องเท่านี้ปีเท่านี้เดือน

ไม่ได้นะ”

แม่ตอบทันทีว่า “อ้อ สาธุ ถ้าเจ้าจะบวช ให้ แม่ก็สาธุ โถ แม่ไม่ว่าอะไรหรอกเรื่องสึก ขอแต่ว่าได้บวชก็พอแล้ว

ถ้าลูกบวชแล้วสึกออกมาทั้งๆ ที่คนที่ไปบวชยังไม่กลับบ้านก็ตาม แม่จะสึกต่อหน้าต่อตาคนหลายๆ อย่างนั้น แม่ก็ไม่ว่า”

คำตอบของแม่เช่นนี้ทำให้สะอึกใจคิดทันทีว่า “...ก็ใครจะเป็นพระหน้าด้าน มาสึกต่อหน้าต่อตาคนหลายๆ ที่ไปบวชเราได้ ไม่บวชเสียมันดีกว่า เมื่อบวชแล้วมาสึกต่อหน้าต่อตาคนมันยิ่งขายขี้หน้ากว่าอะไรเสียอีกนั่น”

เหตุการณ์ในตอนนี ท่านเล่าแบบขบขันถึงความฉลาดของแม่ที่รู้ถึงนิสัยจิตใจท่านเป็นอย่างดี ดังนี้

“...ฉลาดไหมล่ะพี่เงา ใครไปบวชแล้วออกมาจากอุปัชฌาย์ อุปัชฌายะก็ยังไม่หนีพระกรรมวาจาฯ ก็ยังไม่หนี พระสงฆ์ก็ยังไม่หนีกัน คนก็แน่นอนอยู่นั้น ออกมาจะมาสึกต่อหน้าต่อตาคนหลายๆ นี่มันไม่ขายหน้าโลกกระเทือนโลกเทรอ ไม่บวชเสียไม่ดีกว่าหรือ มันดีกว่าบวชแล้วมาทำอย่างนั้นนี่นะ แม่ก็ต้องทราบบว่า มันทำไม่ลง เพราะรู้อยู่แล้วว่านิสัยของเราเป็นยังไง

นิสัยเราไม่เคยเป็นคนเสียหายนี่ การประพฤติเนื้อประพฤติตัวแต่ไหนแต่ไรมา เราไม่เคยเสียหาย เราพูดคุ้ยได้จริงๆ การประพฤติตัวไม่เคยเถลไถล พอแม่ว่างั้น เอ้า บวช บวชละที่นี่ พอบวชเข้าไป เราจะตั้งหน้าบวชให้สมบูรณ์แบบ ไม่ให้ตำหนิติเตียนเจ้าของได้ในหลักธรรมวินัยข้อใดเลย เราจะเอาจริงเอาจังจนกระทั่งวันสึก กะไว้อย่างนาน ๒ ปี คิดไว้จะบวชแล้วทำหน้าที่บวชให้สมบูรณ์ คือจะเรียนหนังสืออะไรๆ ก็แล้วแต่เถอะ จะทำหน้าที่ให้สมบูรณ์...”

เมื่อตกลงกันได้แล้วท่านจึงตัดสินใจบวชและเป็นที่น่าแปลกใจว่าการเตรียมการบวชนี้กลับไม่มีอุปสรรค ไม่มีสิ่งใดมาขัดขวาง ทุกสิ่งทุกอย่างดูพร้อมไปหมดเลย การตัดสินใจในครั้งนี้สร้างความปีติยินดีแก่พ่ออย่างมาก ท่านเล่าเหตุการณ์ตอนนี้ว่า

“...พอมาบวชเท่านั้นนะ พ่อ แฮมรู้สึกดีใจจริงๆ นะ อะไรๆ เตรียมให้หมดทุกอย่างเลย เรียกพี่ชายมา ให้พี่ชายเป็นคนจัดบริหาร เพราะพี่ชายเคยบวชเป็นเณรมาแล้ว เขารู้เรื่องผ้าสบงจีวร อะไรๆ มอบให้พี่ชายเลย ซื่ออะไรๆ ให้ก็เอาของดีๆ นะ .. บวชก็ไม่ได้คิดว่าจะอยู่นาน จะบวชปีสองปีเท่านั้นแหละ แล้วก็สึกตามประเพณีของโลกเขา บวชให้พ่อดีใจ...”

ป่วยหนักก่อนตัดสินใจบวช

เรื่องนี้เป็นอีกเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นในระยะก่อนบวชและมีส่วนหนุนนำให้ท่านตัดสินใจบวชได้เร็วขึ้นดังนี้

“...ที่แรกก็ไม่อยากบวช ค่อยขยับจ่อเข้าไป ถึงกาลเวลาป่วยหนัก ป่วยหนักจริงๆ แทบจะไม่ฟื้นจากคืนวันนั้น ถึงขั้นพอกับแม่มานั่งอยู่สองข้าง มานั่งเทียบสองข้างเลย เราก็กำลังเป็นหนักในขณะนั้น ที่ไม่ลืมเลยก็แม่นั้นละแม่เป็นคนใจอ่อน พ่อไม่ค่อยพูด แต่แม่เป็นคนใจอ่อน ‘จะไปเดี๋ยวนี้เชียวหรือลูก’

แม่พูดออกมา ‘อย่าด่วนไป ยังไม่ควรไป ลูกยังไม่ได้บวชให้แม่ ให้ลูกบวชเสียก่อน แม่จะได้หายสงสัย’

แล้วกำลังอารมณ์ในการบวชนี่ก็เป็นหนักเหมือนกันหนุนเข้ามา หนุนเข้ามา คราวนี้คราว

เราจะไปไม่รอด ‘ถ้าวาสนาของเรายังมีอยู่จะพอสืบภสสชาติไปถึงชั้นสูงๆ บ้างก็ขอให้การเจ็บไข้ได้ป่วยเราซึ่งเป็นมากๆ ให้หายวันหายคืนไป’

พอว่าอย่างนั้นกลางคืนนั้นละพยามบาลดิง ทางพญาแดนสวรรค์ก็ดิง สุดทำยก็เลยได้มาทางแดนสวรรค์หรือแดนอะไรก็ไม่รู้นะแต่มาทางแดนสวรรค์ ..

รำพึงนะ .. ‘บวชคราวนี้เหมือนว่าเอาเป็นเอาตายเข้าว่า’

พอกับแม่นั่งอยู่สองข้าง จะไปพูดก็จะพูดไม่ได้แล้ว แม่ไม่ต้องพูดมากละแม่ น้ำตาแม่เร็วกว่าน้ำตาพอนะ พอเห็นลูกเป็นอย่างนั้นแม่ก็ร้องไห้อยู่ข้างๆ นั้นละ กำลังใจของเราก็มุ่ง ‘ขอให้หายในคราวนี้เราจะออกบวช พอหายคราวนี้เราจะออกบวชเลย’

เราก็ตายวันหายคืนจริงๆ นะทั้งที่ไม่พาฟื้นคืนนั้นก็กลับหายวันหายคืน พอหายวันหายคืนแล้วสายแห่งกุศลมภาวะตุ่อกอยู่เรื่อย

‘อย่างไรละว่าจะบวช หายแล้วทำไมไม่เห็นบวช’

ยอมรับทันทีเลย ยอมรับว่ายังไม่ได้บวชแต่จะบวชให้ได้คราวนี้ พอว่าอย่างนั้นการเจ็บไข้ได้ป่วยหายวันหายคืน ไม่กี่เดือนนะ เรื่องสะอึกจิตตายไปแล้วจะไม่ได้บวช ตายกับยังไม่ตายจะบวชหนักสองทาง การที่ยังมีชีวิตอยู่เพื่อ

โยมบิดา โยมมารดา และน้องสาว (ถ่ายเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๕)

จะบวช เพื่อจะบวช จากนั้นก็หายวันหายคืน ... พ่อกับแม่ นั่งอยู่สองข้าง เพราะเป็นหนักจริงๆ เป็นถึงขนาดพูดไม่ได้เลย ส่วนแม่ น้ำตาพึ่งนะ แม่ นะ

พอเราตั้งสัจอธิษฐานในจิตของเรา เพราะจิตมันไม่ป่วย จิตไม่เป็นภัย มันเป็นแต่สังขารร่างกายนี้เท่านั้น เราก็ค่อยคิดเลยหายวันหายคืนอย่างรวดเร็ว คำที่ว่าหายแล้วจะบวชนั้น กระตุกเรื่อยนะ หายไข้มานแล้ว ยังกระตุกเรื่อย กระตุกเราก็อมรับ บอกว่าเราจะบวช ไม่ปฏิเสธ เลยได้ออกบวชจริงๆ เรื่องราวนะ

เราเป็นมากๆ พญามัจจุราชก็จ้อเข้ามา นายยมบาลหรือ...ไม่ทราบละ ต่างฝ่ายต่างจ้อเข้ามา สุดท้ายก็หายไข้ หายจากไข้แล้วการบวชนี้จ้อเข้ามาเลย กระตุกเรื่อย หายจากเป็นไข้แล้ว ว่า ‘จะบวชทำไมไม่บวช’ ว่าอย่างนั้นนะ สายกุศลกระเทือนใจเจ้าของเอง

ทางนี้ก็ยอมรับว่า ‘จะบวชๆ ถึงวันแล้วจะบวช ให้เป็นอื่นไม่เป็นละ’ เพราะได้ยอมกับพญามัจจุราชมาครั้งหนึ่งแล้วแทบจะไปไม่รอด คราวนี้จะบวชกับสายใยแห่งการกุศลมันหนุนเรื่อยๆ ทางนี้สารภาพเรื่อยว่า จะบวชๆ

จากนั้นพอหายไข้แล้วบอกแม่ว่า ‘จะบวชละ’ แม่มีคำสัจคำจริงมาก ทั้งศรัทธามีพอกๆ กันแม่กับพ่อไม่มีขัดแย้งกันเลย เรื่องบุญเรื่องบาปเสมอกัน

นั่นละพอจากลั่นคำแล้วเรียกว่าเปิดเลยนะ เพราะนิสัยนี้ไม่ทะเลาะแหยะ จะทำ ทำ จะทำอะไรเอาทำๆ เป็นนิสัยจริงๆ จังๆ พอหายจากไข้แล้วเรื่องการบวชกระตุกเรื่อย กระตุกเรื่อย เลยลั่นคำออกมาให้แม่ฟังว่า

‘นี่ตั้งใจว่าจะบวชหลายหน มันก็เคลื่อนคลาดไปเรื่อยๆ คราวนี้จะบวชให้แล้วนะ’

พอบอกแม่จบลงแล้วแม่ก็รีบไปบอกพ่อ เพราะเห็นเรานิสัยอย่างนั้น นิสัยของเราเป็นอย่างไรว่าจะไป ไปว่าจะอยู่ อยู่ว่าจะทำ ทำ

ถ้าลงได้ลั่นคำแล้วขาดสะบั้น ทีนี้แม่ได้ยินว่า เราจะบวชให้แม่ร้องให้ พ่อก็เหมือนกัน ... เวลาบวช พ่อเรียกพี่ชายมาสอนมาสั่ง

‘เธอได้บวชก่อนน้องแล้วรู้จักบริหารเกี่ยวกับการบวชจะเอาอะไรบ้าง แล้วหาของดีๆ มาให้น้อง’

น้องก็คือเรา ทีนี้พ่อกับแม่ก็ปรึกษากันให้เอาแต่ของดีๆ มาบวช เพราะเด็กคนนี้นั้นไม่ค่อยเหมือนใคร ถ้าว่าอย่างไรเป็นอย่างนั้น ว่าอย่างไรเป็นอย่างนั้น นี่มันลั่นคำลงแล้วว่าจะบวช เราเชื่อเสียเดี๋ยวนี้ว่าลูกคนนี้จะต้องได้บวช เพราะได้ยินคำพูดของเราจริงจังมาก จากนั้นเลยตกลงให้พี่ชายไปหาเครื่องบวชดีๆ

‘เอาดีๆ นะ มีงๆ เคยบวชมาแล้วมีงรู้จักบริหารของพระบวชแล้วหาของดีๆ นะ น้องมีงมันไม่เหมือนมีงพูดเล่นอย่างนั้นละ’

พ่อพูดให้พี่ชายฟัง ‘มันเอาจริงๆ นะ เครื่องบวชทั้งหลายต้องเอาดีๆ ทั้งนั้นละ มีงเคยบวชแล้ว’

พ่อไปหากับลูกนั้นละไป ได้แต่ผ้าดีๆ ของดีๆ ทั้งหมดเลย ไม่มีขัดข้อง ... ธรรมดาประเพณีคนไทยเรากลุกผู้ชายเมื่อโตขึ้นมาแล้วให้ได้บวชเป็นพระเป็นเณรเสียก่อน จึงเหมาะสมกับประเพณีของคนไทยซึ่งเป็นชาวพุทธ ... พ่อกับแม่เรียกว่าเทืองเลย เงินมีเท่าไรๆ เอาอย่าเสียตาย ลูกคนนี้ก็ถ้ามันได้พูดเรื่องนี้แล้วมันแน่นแล้วตั้งแต่ยังไม่บวช มันจะบวชแน่ๆ ละ นี่ลั่นคำแล้ว เป็นอย่างนั้นจริงๆ...”

คำสอนสุดท้ายของแม่

เมื่อใกล้จะถึงวันบวช ท่านพระครูฯ ได้เดินทางมางานบุญประเพณีที่วัดในหมู่บ้านตาด (บริเวณที่ตั้งสถานีวิทยุเสียงธรรมฯ ในปัจจุบัน) พ่อกับแม่จึงได้ฝากให้ลูกชายเป็นนาคและ

เตรียมของเดินทางไปพร้อมท่านพระครูฯ ในบ่ายวันเดียวกันนั้น ก่อนไป ด้วยความที่แม่เป็นห่วง จึงเข้ามานั่งใกล้ๆ ลูกแล้วกล่าวกระซิบกระซาบพร้อมหยิบยกเรื่องๆ หนึ่งขึ้นมาสอนลูกด้วยความเป็นห่วงว่า...

“นี่ลูก ให้มานั่งนี้ ฟัง... นี่แม่จะพูดอะไรให้ฟังนะ นี่ลูกคนนี้ แม่ไม่มีที่ติต้องติในหน้าที่การงานอันใด ไม่ว่าอะไรๆ แม่ตายใจได้หมดทุกอย่างเลย หน้าที่การงานอะไร การประพฤติอะไรนี้ แม่เห็นลูกเป็นที่หนึ่งเลยในลูกทั้งหลาย แม่ตายใจพอก็ตายใจ เรื่องทุกสิ่งทุกอย่างแม่ไม่มีวิตกวิจารณ์แล้ว แต่ที่แม่หนักใจที่สุด คือการนอนของลูกนะ

การนอนของลูกนี้ เหมือนตายเขี้ยวนะ พี่ชายเขาเวลาบอกแม่ ตื่นเช้าแล้ววันพรุ่งนี้ ให้ปลุกหน่อยนะ จะไปขึ้นแต่เช้า แล้วก็เข้านอน บางทียังไม่ได้ปลุก เขาไปแล้ว

ส่วนลูกนี้ ว่าแม่ปลุกหน่อยนะ วันพรุ่งนี้เช้าจะไปไหนแต่เช้า แล้วตายเลย ไม่มีคราวไหนที่จะลุกขึ้นด้วยตัวเอง นี่ละที่แม่หนักใจมากที่สุด กลัวจะไปขยหน้า เวลาบวชแล้วยังนอนหลับครอกๆ อยู่ เพื่อนไปบิดทาบตกลับมาแล้วมาปลุกฉันจังหัน โอ้ แม่ นี่ให้ตายชะตีกว่านะ อย่าให้ได้ยินนะลูกนะ แม่จะเอาหัวมุดดินตาย

นี่ละที่แม่วิตกมากที่สุด นอกนั้นแม่ไม่มีอะไรเลยละ วิตกการนอนของลูกเหมือนตายนะลูกนะ ให้ตั้งตัวใหม่ละ”

ท่านฟังคำสอนของแม่ตั้งแต่ต้นจนตลอดภายนอกอาจดูเหมือนเพียงแค่การรับฟังไว้เฉยๆ แต่ความเป็นจริงแล้วจิตฝังลึกมาก ท่านแอบเก็บคำสอนระคนความห่วงใยของแม่ครานี้ฝังแน่นจนจดจารึกไว้ในจิตใจอย่างเงียบๆ

และด้วยความห่วงใยนี้เอง ได้เปลี่ยนอุปนิสัยการนอนของท่านอย่างเด็ดขาด ทำให้ท่านประสบความสำเร็จในการศึกษาและปฏิบัติธรรมในลำดับต่อมา

